

LÄRARUTBILDNINGSGREFORM

I DET närmaste tio år efter det att utredningen rörande ämnes- och klasslärarutbildningen tillsattes, 1960 års lärarutbildningssakkunniga (LUS), har denna äntligen efter många efterlysningar fått sin motsvarighet vad gäller de s k övningsämnen. De förändringar och den utveckling som under 1960-talet präglat skolväsendet och de s k övningsämnen skall således nu följas upp i utbildningen för lärarna i dessa ämnen.

Statsrådet Palme tillkännagav på förbundets kongress i början av november huvuddragen av utredningsdirektiven och i Fackläraren nr 23/24 kunde såväl de fullständiga direktiven som utredningens samsättning offentliggöras. Självfallet är direktiven intressant och nödvändig läsning för flera av förbundets lärargrupper. Likaledes självklart är att utredningens tillsättande hälsas med stor tillfredsställelse.

Direktiven för utredningen, som sålunda avser utbildningen av lärare i ämnena teckning, gymnastik, trä- och metallslöjd, textilslöjd, hemkunskap, barnavård, familjekunskap, konsumentkunskap och dramatik samt i ämnet bild- och formarbete vid lärarhögskola, förefaller väl avvägda och lämna stort utrymme för utredningen att komma med genomgripande initiativ, särskilt kanske vad gäller frågan om olika kombinationer mellan ämnen.

DEN OVAN nämnda LUS-utredningen var förhindrad att gå in på utbildningens innehåll för lärare i s k övningsämnen, men lade ändå begränsade förslag till kombinerade tjänster mellan s k övnings- och läroämne. Sedermera fick SÖ i uppdrag att närmare utreda frågan och

verket lämnade sommaren 1968 ett förslag till dylika ämneskombinationer, vilket enligt förbundets remissyttrande var ytterst begränsat. Utbildningsdepartementet väntas när som helst utfärda provisoriska bestämmelser rörande kombinerade tjänster och utredningen kommer därefter att penetrera problemet. Denna har i direktiven fått i uppdrag att närmare utreda frågan om olika ämneskombinationer mellan s k övningsämne-läroämne och därvid gå in i utbildningens organisation och innehåll för att anpassa den till en dylik ämneskombination, vilket LUS var förhindrad att göra. Svårigheterna för utredningen i detta hänseende torde vara uppenbara, men är det så mycket mera angeläget att detta pedagogiska och skolorganisatoriska problem nu kan få sin lösning. Det finns således all anledning för förbundet att med kraft engagera sig för en lösning av denna för så många medlemmar mycket angelägna fråga.

Helt i linje med avskaffandet av strikta gränser mellan undervisning i s k övningsämne och i s k läroämne är förslaget om borttagande av just dessa ämnesuppdelningar. I enlighet med lärarutbildningspropositionen 1967:4 skall således enligt direktiven benämningarna läroämne, yrkesämne och övningsämne avskaffas, vilket bl a facklärarförbundet vid ett flertal tillfällen erinrat om. Ett ytterligare steg på vägen mot en total jämställdhet mellan skolans ämnen hade varit ett samtidigt avskaffande av benämningarna färdighetsämnen, orienteringsämnen och ämnen för estetisk-praktisk och fysisk fostran, vilka inte fyller några praktiska behov utan enbart utgör en läsning till konventionellt svenskt skoltänkande. I olika grad uppfyl-

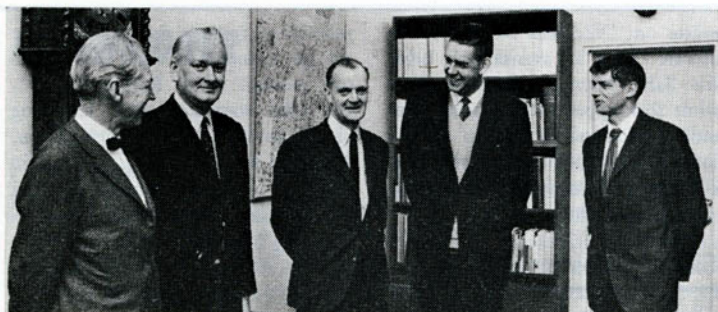
ler skolans samtliga ämnen nämnda indelningskriterier, varför dessa förefaller vara helt ointressanta.

Uppdraget att undersöka huruvida ämnesstudierna för lärare i berörda ämnen kan samordnas med ämnesstudierna för andra yrkesgrupper förefaller vara väl motiverat och borde kunna få som naturlig följd att de goda kontakter lärarna på berörda områden har med samhället utanför skolan ytterligare torde kunna berikas.

UTREDNINGEN skall enligt direktiven med förtur behandla frågan om en särskilt anpassad lärarutbildning för de personer som utan föreskriven utbildning under längre tid undervisat i de ämnen utredningen har att penetrera. Denna anpassade lärarutbildning skall vara av engångskaraktär. Det förefaller naturligt att ifrågavarande lärare skall erhålla en utbildning för den undervisning de i realiteten utför, men det bör framhållas att denna verkligen blir av engångskaraktär och inte med vissa tidsintervall återkommande. Ur såväl kår- som skolintresse måste det vara ett oeffektivt krav att ifrågavarande utbildning får en sådan utformning och ett sådant innehåll att undervisningens kvalitet inte eftersättes.

Beträffande den framtida förkunskapsnivån för tillträde till berörd lärarutbildning sägs i direktiven att denna skall grundas på vad som är sakligt motiverat, vilken måste ses som en självklarhet. Det som vidare borde ha varit en självklarhet hade varit att man dragit paralleller med annan lärarutbildning på motsvarande nivåer, vilket man får hoppas att utredningen kommer att göra.

(forts sid 46)

Uppvaktning om Up-tjänster

Den 18 december uppvaktade representanter för TCO-S, Sveriges lärarförbund, Svenska facklärarförbundet samt Seminariernas och läraryrkeskolans övningslärarsektion inom SR statsrådet Sven Moberg i frågan om inrättande av övningslärartjänster inom försöks- och demonstrationsskolornas låg- och mellanstadier.

Organisationerna krävde under hänvisning till det förslag som framlades av skolöverstyrelsen redan under hösten 1967 och som återupprepades under hösten att så-

dana tjänster i tillfredsställande utsträckning skall inrättas från den 1 juli 1969. Därest ett sådant ställningstagande inte blir resultatet av Kungl Maj:ts behandling har organisationerna yrkat att nuvarande övergångsbestämmelser, som under innevarande läsår garanterar övningslärarna i den tidigare gällande seminarielärarorganisationen samma lönevillkor som gäller inom försöks- och demonstrationsskolorna, skall utsträckas att gälla även för tiden från den 1 juli 1969 till den 30 juni 1970.

Barntillsyn i Kalmar

I Kalmar har barnavårdsnämnden och generalplanekontoret företagit en enkätundersökning om behovet av platser i daghem. Genom undersökningen ville man även utröna bland annat förvärvsverksamhet bland mödrarna, de förvärvsarbetandes arbetstider, förekomsten av veckoslutarbete, olika former av barntillsyn.

Undersökningen omfattade 633 slumpvis utvalda barn födda åren 1962—1967. Föräldrarna svarade nästan mangrant på enkäten — svarsprocenten var 93,8, vilket torde vara en osedvanligt hög svarsprocent. Den tyder, säger undersökningsledarna, byråföreståndare Åke Svensson och planaktuarie Carl-Henric Malmberg, på att "föräldrarna ansett, att undersökningen berört ett angeläget ärende".

I ett till föräldrarna sänt frågeformulär fanns möjlighet att "an-

föra ytterligare synpunkter eller kommentarer". Förutom lokalt betonade önskemål om daghem och lekskolor på olika håll i staden, antecknades sådana önskemål som Daghem bör öppna kl 6 på morgonen; För höga avgifter till daghem = blir för dyrt, när det är många barn i familjen; Daghem där barnen tas emot även nattetid, när båda föräldrarna har nattjänst; Barntillsyn på kvällarna, exempelvis kl 16—21; En motsvarighet till parkleken även höst, vinter och vår; Barnparkering när modern är hos läkare, handlar o dyl; Eftermiddagshem för barn i skolans lägstadium; En examinerad sjuksköterska som alternerar mellan hemmen; Utbildning + god lön åt dagmam-mor.

Undersökningen föreligger i en stencilerad utgåva, kallad "Barntillsyn i Kalmar".

□ Beredskapsarbeten över hela landet för en total kostnad av ca 147 milj kr har AMS fattat beslut om. Huvudparten faller på vägarbeten i vägnätets regi. Det rör sig om arbeten för ca 144 milj.

LEDAREN (forts)

Utredningen har också att behandla fortbildningen för berörda lärargrupper och det må i det sammanhanget endast konstateras att både vad gäller fortbildnings- och vidareutbildningsmöjligheter för ifrågavarande lärare finns goda möjligheter för utredningen att komma med initiativ och förslag. Den utbildning som idag bedrivs inom ramen för Nordiska hushållshögskolan bör här kunna inpassas som en naturlig vidareutbildningsmöjlighet för några av lärargrupperna.

Som ovan nämnts finns det all anledning för förbundet att noga följa utredningens arbete och genom sina medlemmar på berörda områden dra nytta av den erfarenhetsmassa som finns samlad i resp lärarkårer. Inför utredningens påbörjande må den förhoppningen uttryckas att arbetet kommer att utföras med den öppenhet och under den fria diskussion som blivit allt vanligare i olika utredningssammanhang.

NYA MEDLEMMAR (forts)

Förskollärare

Carin Aldenius, Malmö, Ingrid Boman, Tyresö, Kristina Danielsson, Stockholm, Lena Ekholm, Skellefteå, Gunhild Engberg, Malmö, Britt Gottfrid, Sävadalen, Gisela Groth, Solna, Ulla Gunnarsson, Nybro, Ans Hallin, Sollentuna, Mona Hammarstrand, Luleå, Gun-Britt Hansson, Malmö, Gun-Britt Hedström, Umeå, Gunilla Jarelius, Lidköping, Annika Johansson, Köping, Ulrica Kristensson, Göteborg, Eva Leth, Danderyd, Ulla Malmqvist, Karlstad, Gunilla Martinsson, Askim, Inger Niklasson, Göteborg, Inga Nilsson, Malmö, Ann-Charlotte Nyström, Jönköping, Gunilla Nyström, Göteborg, Marion Petersson, Halmstad, Pia Ramstedt, Stockholm, Ebba Rodhe, Tyresö, Barbro Stenstrand, Stockholm, Harrieth Svensson, Linköping, Ulla Särnhammar, Sparsö, Elsa Abjörnsson, Malmö, Lena Åström, Nacka, Anna-Lena Öqvist, Täby.

Karin Boström, Öjebyn, Inger Kuritzén, Skärholmen, Annika Lundwall, Rej-